

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

TAGEM
ARGE & INOVASYON 30 YIL

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Arıcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü

BAL ARISI (*Apis mellifera* L.) YETİŞTİRİCİLİĞİ

ORDU

T.C.
TARIM VE ORMAN BAKANLIĞI

TAGEM
ARGE & INOVASYON 30 YIL

Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Arıcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü

BAL ARISI (*Apis mellifera* L.) YETİŞTİRİCİLİĞİ

ORDU

Kitapcık Adı : Bal Arısı (*Apis mellifera* L.) Yetiştiriciliği

Hazırlayanlar : Ziraat Mühendisi Muzaffer DUMAN

Baskı : OLAY OFSET - Karapınar Mah. OSB. 1163. Sk.
No:6 Altınordu/ORDU - 0452 234 12 12

Enstitü Yayın No : AAEM/45

ÖNSÖZ

Enstitümüz Tarım ve Orman Bakanlığı Stratejik Plan, Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM) Tarımsal Araştırma Master Planı ile Tarımsal Araştırma Yönetimi Yönergesi kapsamında sektörle ilgili ulusal ve uluslararası temel öncelikler doğrultusunda Ar-Ge ve İnovasyon çalışmalarını sürdürmektedir.

Arıcılık dünya da olduğu gibi Türkiye’de de ekonomik ve sürdürülebilirlik açısından önemli bir yere sahiptir. Genel anlamda arıcılık; arıyı, bitkisel kaynakları birlikte harmanlayarak bal, polen, perga (arı ekmeği), propolis, arı sütü gibi ürünlerin ve ana arı, oğul arı gibi canlı materyal üretilmesini sağlayan tarımsal bir faaliyettir. Çiçeklerin tozlaşması (polinasyon) için arılara, arıların da yaşamlarını idame ettirmek için çiçeklere ihtiyaçları bulunmaktadır. Arılar başlıca nektar ve polen toplamak amacıyla çiçekleri ziyaret ederler. Nektarı karbonhidrat kaynağı olarak, polenleri ise daha çok protein kaynağı olarak kullanılmaktadırlar. Böylece arı ürünleri üretimi gerçekleştirilirken aynı zamanda bitkisel üretimin verimliliği, devamlılığı ve dolayısıyla kalitesini artırmaktadır. Arıcılık, Apiterapi ve Apiturizm faaliyetleri ile de farklı bir bakış açısı sağlamaktadır.

Türkiye faunası, zengin florası ve arı materyalindeki genetik varyasyonu ile arıcılıkta Dünya da söz sahibi ülkelerden biridir. Türkiye bitki genetik çeşitliliği bakımından 163 familyaya ait ve 4.080’i (%32.70) endemik olmak üzere toplam 12.476 bitki türü ile Avrupa’da 1. sırada bulunmaktadır. Türkiye’nin on katından daha fazla yüzölçümüne sahip Avrupa kıtasının tamamında ise 12.500 civarında bitki türü bulunmakta ve bunların yalnızca 3.500’ü endemiktir. Ayrıca Dünyadaki 27 arı ırkından 5 i Türkiye de bulunmaktadır. Türkiye FAO (2020) verilerine göre 8.179.085 adet koloni varlığı dünyada ilk üç ülke arasında yer alırken 104.077 ton/yıl bal üretimi ile 2. sırada bulunmaktadır.

Dünya gıda üretiminin %90’ını sağlayan 82 bitki türü tozlaşma için polinatör böceklerle ihtiyaç duyarken bunların da %63’ü polinatör olarak bal arılarına gereksinim duymaktadır. Bal arıları böylece baldan 15 kat fazla değer üretmektedir. Ortalama 100 mg ağırlığında ve 42 günlük ömrü olan işçi bal arısı 6.10²⁴ kg kültesi olan dünyamızı neredeyse tek başına ağırlığını üzerine almış durumdadır.

Dünyanın en büyük ve geniş katılımlı Uluslararası Arıcılık Kongresi 47. APIMONDIA’nın 2017 yılından sonra ikinci defa kadim şehrimiz İstanbul’da gerçekleşmesi Türkiye’nin sektördeki önemini bir kez daha göstermektedir.

TAGEM’in kuruluşunun 30. yılında eserlerin yayınlanmasında üstün gayret gösteren araştırmacı personellerimize teşekkür ederim.

Büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk’ün önderliğinde, 29 Ekim 1923 te Cumhuriyet ilan edilmiştir. 2023 yılının Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluşunun 100. yılı olması hasebiyle eserler, kahraman şehit ve gazilerimize ithaf edilmiştir.

Şeref CİNBİRTOĞLU

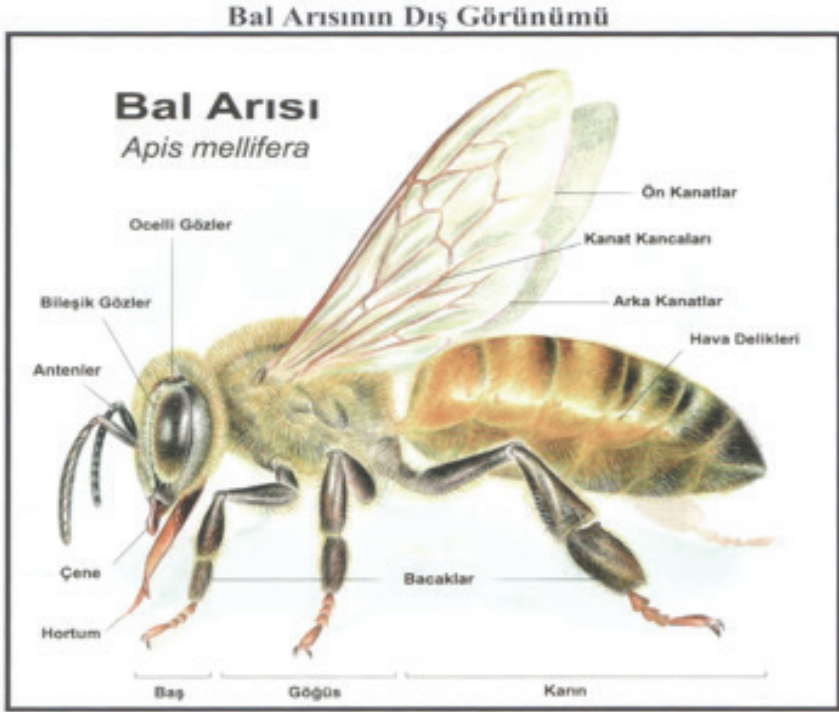
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

1. Bal Arısı	1
2. Bal Arılarının ve Arıcılığın Faydaları	3
3. Arıcılığa Başlarken	5
4. Koloni Yönetimi	7
4.1 Arılıkta Çalışma Kuralları	7
4.2 Koloni Bakımı	9
4.3 Koloni Bakımı ve Kontrollerinde Dikkat Edilecek Hususlar	11
5. Sezonda Koloni Bakımı ve Kontrolleri	12
5.1 Nektar Akımı Öncesi Dönem	13
5.2 Nektar Akım Dönemi	15
5.3 Nektar Akım Sonrası Dönem	17
ARICILIK YÖNETMELİĞİ	19
6. KAYNAKLAR	31

1. Bal Arısı

Bal arıları, hayvanlar alemi içerisinde, eklem bacaklılar şubesinde zar kanatlılar takımında yer alan cinsi apis türü mellifera olan (*Apis mellifera*; bal toplayan anlamına gelir) canlılardır. Bal arılarının vücut yapısı baş, göğüs ve karın olmak üzere 3 kısımdan oluşur.

Kaynak;Korkmaz, 2015

Ergin bal arılarının vücutlarına dışarıdan çıplak gözle bakıldığında bal toplayan ağız kısmı yanında, 5 göz, 2 adet duyarga, 4 kanat, 6 adet bacak ve iğnesi görülebilmektedir. Bal arılarının vücutları yoğun ve yumuşak yapıda kıllarla kaplıdır. Bal arıları doğadan nektarı yalayıcı-emici yapıdaki hortum sayesinde toplar. Ağız yapısı nektar toplama haricinde polen toplama faaliyetinde ayrıca kovan içinde besin alışverişi ile feromon dağıtımında da aktif olarak görev almaktadır. Bal arılarının

baş bölgesinde yer alan gözlerden 2 tanesi başın iki yanında yer alır ve petek (birçok basit göz birleşmiş halde) göz olarak adlandırılır. Diğer 3 tanesi ise basit gözler olarak adlandırılır ve başın üst orta kısmında yer alır. Arılarda tat alma, koku alma, dokunma ve daha birçok görevi yerine getiren organ ise yine baş bölgesinde bulunan, antende denilen duyargalardır. Bal arılarının göğüs kısmında kanatlar ve bacaklar yer alır. Bal arılarının karın kısmında ise sindirim sistemi yanında diğer iç organları ve en sonda iğnesi yer almaktadır. Arılar iğnelerini savunma amacıyla kullanırlar. Arı sokması esnasında arılar iğneleri ile arı zehrini enjekte eder. İnsanların arı zehrine karşı alerjisi bulunabilmekte olduğundan dikkatli olunmalı ve anafatik şok etki gözlemlendiğinde tıbbi destek alınmalıdır.

Kaynak;Korkmaz, 2015

Bal arıları koloni halinde yaşayan sosyal canlılardır. Bir arı kolonisinde birbirinden farklı üç birey bulunmaktadır. Bu bireyler morfolojik, fizyolojik ve davranış yönünden farklılık göstermektedirler. Kolonilerde normal koşullarda 1 adet ana arı, sayıları mevsime bağlı değişen onbinlerce işçi arı ve yine sayıları mevsime ve ihtiyaca göre değişen 0-5000 adet erkek arı bulunur.

Bal arısı yaşam döngüsü bütün bireylerde bir yumurta olarak başlar. Yumurta evresini larva ve daha sonra pupa evresi takip eder. En sonunda ergin arı meydana gelir. Ana arı 16 günde, işçi arı 21 günde, erkek arı ise 24 günde ergin hale gelir. Ana arılar 5-7 yıl yaşayabilmekte iken, işçi arıların ömrü ortalama 1-1,5 ay kadardır. Ana arılar ve erkek arılar ortalama 200 mg ağırlığında iken işçi arılar ortalama 120 mg ağırlığındadır. Ana arılar uzun ve dar bir vücut yapısına sahipken, erkek arıların vücudu biraz daha tombul yapıdadır.

Arı kolonileri belli bir hiyerarşi ve düzenle yaşayan topluluklardır. Kolonide asıl işleri dişi bireyler yapmaktadır. Erkek arıların çiftleşme dışında bir görevleri yoktur. Koloni bireylerinden ana arının en önemli görevi, yumurtlayarak koloninin devamlılığını sağlamaktır. Kaliteli ve genç bir ana arı günde ortalama 1500-2000 yumurta yumurtlayabilir. Ayrıca salgıladığı feromonlar sayesinde kovadaki düzeni sağlarlar. Yavru besleme, arı sütü ve balmumu salgılama, petek temizliği, havalandırma, savunma, nektar toplama-depolama-olgunlaştırma, polen-propolis toplama, su toplama dahil kovadaki diğer işlerin hepsini hatta ana arının beslenmesi ve bakımı işçi arılar tarafından yapılmaktadır.

■ 2. Bal Arılarının ve Arıcılığın Faydaları ■

Bal arıları koloni halinde yaşayan sosyal canlılardır. Hayatlarını belli bir düzen içerisinde sürdürürken çevre ile ilişkili bir biçimde yaşamaktadırlar. Bal arıları, ürettikleri arı ürünleri (bal, polen, arı sütü, propolis, balmumu ve arı zehri) sayesinde hem kendileri hem de insanlar için önemli besin kaynağı ürünleri üretmekle birlikte tozlaşmaya (polinasyon) olan olumlu katkılarından dolayı dünya ve insanlık için çok özel varlıklardır.

Kaynak;Anonim, 2018

Arıcılık toprağa bağılı olmayan ve sermaye gereksinimi çok olmayan bir tarımsal faaliyet olması nedeniyle birçok kişinin yapabileceği bir faaliyettir. Aynı anda farklı ürünler elde edilebilir bir faaliyet olan arıcılık, ana meslek olarak yapılmasının yanında hobi olarak yada ikinci meslek olarak ta yapılabilir.

Arıcılık tarımın mutlak bir parçası olarak değerlendirilmelidir. Dünyadaki bir milyondan fazla olan böcek türlerinin içerisinde belki de en faydalı böcek grubu bal arılarıdır. Arıcılık arı yetiştiricisine bal, polen, arı sütü gibi ürünler ve oğul arı, ana arı gibi materyaller sayesinde parasal olarak katkı sağlamaktadır. Ancak arıların tozlaşmadaki rolü hesaplandığında diğer getirilerinin yanında sadece arıcıya değil, bütün dünyaya çok fazla katkı sağlamaktadır. Dünyada gıda maddelerinin elde edildiği bitki türlerinden büyük çoğunluğu arılar tarafından tozlaşmaya (polinasyon) gereksinim duymaktadır.

Kaynak;Kuvancı, 2010

Arıların ve arı ürünlerinin alternatif tıpta kullanımı ile insan beslenmesindeki öneminin yanı sıra insan sağlığına ve refahına da olumlu katkılar yapmaktadır. Arıcılıktan sağlanan bal, polen, arı sütü, propolis arı zehiri ve bal mumu insan yaşamı ve sağlığı açısından son derece önemli ürünlerdir. Yalnızca arı ürünleri kullanılarak veya diğer

tedavi yöntemlerine ek olarak arı ürünlerinin desteği ile yapılan tedavi yöntemlerine apiterapi denilmektedir. Apiterapi uygulamaları dünyada hızla yayılmaktadır.

Dünyada yapılan birçok araştırmada, bal arılarının bitkisel üretimde sadece miktar artışı olarak katkı yapmadığını, ürünün miktarının yanında kalitesini de artırdığını kanıtlamışlardır. Bal arıları tozlaşma (polinasyon) ile doğanın sürdürülebilirliğine ve dünya refahına katkı sağlamaktadır.

3. Arıcılığa Başlarken

Arıcılık yapmak isteyenler arı yetiştiriciliği konusunda asgari teknik bilgiye sahip olmalıdır. Arıcının sermayesi sayılan arı kolonileri canlı varlıklar olduğundan, deneme yanılma yoluyla öğrenmek yerine arıyı tanımak, anlamak ve yorumlamak için arıcılığa başlamadan önce eğitimini almak en doğru yol olacaktır.

Arıcılıkta başarı, iklim ve bitki örtüsü ile doğrudan ilişkilidir. Bal arıları nektar, polen ve diğer ihtiyaçlarını doğadan karşıladıkları için arıcılık yapılması düşünülen bölgenin iklimi ile bitki varlığı önceden değerlendirilmeli ve nektarca zengin bölgeler seçilmelidir. Diğer etkenler ve bileşenler en iyi şekilde oluşturulsa dahi doğal koşullar uygun olmazsa arıcılıkta başarı imkansıza yakındır.

Her karlılık esasına göre çalışan işletme gibi arıcılıktan gelir elde etmek ve arı kolonilerini sağlıklı bir şekilde ileri taşımak için sezon planlaması yapmak ve kayıt tutmak çok önemlidir.

Arıcılığa başlamadan önce dikkat edilecek hususlardan birisi de kullanılacak olan kovan ve malzemelerdir. Arı kolonileri kovan denilen barınakların içerisinde yaşamaktadırlar. Kovanların içerisinde yer alan çerçeveler ve petekler ise arıların asıl yaşadığı alanlardır. Arı kovanları üretilecek ürün çeşidine uygun olmasının yanında, arıları iklimsel olumsuzluklardan ve arılar için diğer zararlılardan koruyacak yapıda olmalıdır. Bunun yanında arıcının, koloni faaliyetlerini rahatça gözlemleyebileceği, rahatça taşıyabileceği ve standartlara uygun yapıda olması önemlidir. Bal arılarının asıl yaşam alanları petekler olduğundan, yavrularını ve ürünlerini petek gözlerinde tuttuklarından dolayı kullanılan peteklerin hastalıklardan ve diğer zararlı maddelerden arındırılmış olması veya en iyisi hiç bulaşıklık olmamış olanların kullanılması gerekmektedir.

Arı kolonilerini barındıran kovanların konulduğu yere arılık denir. Kovanların konulacağı yerlerin seçimi yani arılık seçimi de verim açısından oldukça önemlidir. Nektar salgılayan bitkilere yakın, insan ve hayvan etkisinden uzak, tarımsal ilaçlama yapılan bölgelerden uzak, ulaşımı kolay ancak karayolları ana güzergahlarından uzak, sert rüzgarları almayan ve diğer arılıklardan uzak alanlar arılık için uygundur. Ayrıca kovanlar arılıklarda, nemden korumak için yerden yüksekte yer alan bir sehpa üzerine, diğer kovanlardaki arıların uçuş etkinliğine engel olmayacak aralıklarla ve güneşten en fazla faydalanacağı şekilde yerleştirilmelidir.

Kaynak;Duman, 2015

Dünyada birçok bal arısı ırkı vardır. Zamanla bu türlerden yaşadıkları bölgeye iklimsel açıdan ve bitki florasından faydalanma anlamında uyum sağlamış alt türleri oluşmuştur. Yaşama gücü yüksek, hastalık ve zararlı taşımayan ve hastalık zararlılara karşı dirençli olan, ana arısı genç ve kaliteli olan, yavru gelişimi hızlı ve iyi olan, bölgenin ekolojisine uygun kovanlarda barınan, nektar ve polen toplama aktivitesi iyi, uysal, yöreye uygun ırk veya ekotip ile çalışılmalıdır.

4. Koloni Yönetimi

4.1 Arılıkta Çalışma Kuralları

Arılar kovan içerisinde koloni halinde belli bir düzen içerisinde yaşayan canlılardır. Kolonideki her bireyin görev ve sorumlulukları vardır. Bireylerin yaptığı faaliyetler kolonideki düzeni ve iç dengeyi sağlar. Arıcılık yaparken mümkün olduğu kadar koloni düzenini bozacak işlemlerden kaçınılmalıdır. Canlı materyalle çalışırken başarılı olmak için onu tanımak ve yönlendirmek gerekir. Arılarda da bu durum geçerlidir. Arıları tanımak, koloni düzenini bilmek ve onları rahatsız

etmeden, strese sokmadan, kurdukları düzeni bozmadan kontrollerini yapmak, tek başlarına yapamayacakları ve zor yapabilecekleri işlerde yardımcı olmak ve doğru amaca yönlendirmek koloni yönetiminin esasıdır.

Arılıkta çalışırken ilk önce çevre koşulları uygun olmalıdır. Kolonilere bakım ve kontrol yapılacağı zaman sıcaklığın 18-20°C civarında olması uygundur. Aynı zamanda çok rüzgarlı olmayan ve gün ışığının olduğu mümkünse öğlen saatleri tercih edilmelidir. Ayrıca kovandaki tarlacı arıların kovan dışında nektar, polen ve su toplama aktivitesinde olduğu zamanlarda kovan kontrolleri yapılması uygun olacaktır. Arıları rahatsız ve huzursuz etmeyecek şekilde (mümkünse beyaz renkte) giyinilmeli ve parfüm, kolonya benzeri maddeler kullanılmamalıdır. Kovan bakımı ve kontrolüne başlanmadan önce korunmak için arıcı maskesinin giyilmesi, tütsü yapan körüklerin hazırlanması ve kullanılması, el demiri ve mevsime göre diğer ihtiyaç duyulan arıcılık malzemeleri hazır bulundurulmalıdır.

Arılıkta çalışırken tertipli ve düzenli çalışılmalı, arılık ve kovan içi temiz tutulmalıdır. Ayrıca kovan kapağı açıldığında arıları strese sokmamak ve hırçınlaştırmamak için pratik olunmalı yapacağımız bakım veya kontrol işini en kısa sürede bitirmeliyiz.

Bütün bu işlemlerden ve tedbirlerden daha da önemlisi arılıkta mutlaka kendimizde veya diğer insanlarda olabilecek arı sokması, alerjik durumlar, zehirlenmeler ve diğer sağlık problemleri için ilkyardım malzemesi bulundurulmalıdır.

4.2 Koloni Bakımı

Arıların uçuş faaliyetlerini engellemek için koloni bakımı ve kontrolleri yapılırken kovan önünde durulmamalı ve kovan önüne hiçbir malzeme konulmamalıdır. Kovan açılırken yan tarafında durulmalı ve kovan uçuş deliğinden içeriye yumuşak şekilde körük ile 3-5 defa duman verilerek arılar sakinleştirilmelidir. Körük ile duman verildiğinde arılar bal yediğinden dolayı sokma eğilimi azalmakta ve sakinleşmektedir. Arıların hırçınlık durumuna göre biraz bekledikten sonra kovan kapağı açılır ve yere bırakılır. Kovan örtü tahtası veya örtü bezi bir köşesinden kaldırılarak yine kovan içine, çerçevelerin üstüne doğru yine yumuşak şekilde 3-5 kez daha duman verilir. Bunun amacı kovanda yer alan arıların sakinleşmesini ve çerçevelerin üstünde yer alan arıların aşağı doğru çekilmesini sağlamaktır. Körük ile duman verme işlemi koloni bireylerini rahatsız etmeyecek, strese sokmayacak şekilde ve ihtiyaç hissedildikçe koloni bakımı süresince yapılmaya devam edilir.

Kovanda yapılacak olan faaliyetlerde sakın olunmalı ve mümkün olduğu kadar kovan içi düzen değiştirilmemelidir. Yapılacak olan kontrol veya bakım işleri, kovan içi nem-sıcaklık dengesi göz önünde tutularak pratik şekilde yapılmalıdır. Özellikle yavruolu çerçevelerin dış ortam etkilerinden zarar görmesine sebep verilmemelidir. Çerçeveler eğer kovan içinde birbirine bitişmiş ise bakım ve kontroller için el demiri yardımıyla ayrılır ve çerçeve başlarından tutularak ele alınır. Bu işlemleri yaparken arıların özellikle ana arının zarar görmemesi için azami özen gösterilmelidir. Kovandan çekilen çerçevede gözlem yapılırken kovan üstünde ve petek yüzeyleri yere dik konumda yani kovan içindeki pozisyonunda tutulmalıdır. Çerçeveler üzerinde ana arı, yavru durumu, besin (bal-polen) kontrolü, hastalık ve zararlı kontrolü ile arıların çalışma düzeni gibi kontroller yapılır ve kovana yerleştirilir. Diğer çerçevelerde sırayla kontrol edilir ve kovana tekrar yerleştirilir. Koloninin daha iyi çalışması için yapılacak bir yönlendirme işlemi yoksa çerçeveler aynı sırayla kovana yerleştirilir. Arı gelişimine bağlı olarak kovana kabarmış petek veya temel petekli çerçeveler verilir, eğer fazla çerçeve var ise kovandan çıkartılır. Koloninin yavru gelişimini sağlıklı bir şekilde yürütmesi ve yaşamını sürdürmesi için kovan içerisinde dağınık olmadan, bir arada bulunması önem arz etmektedir.

Kovan içi bakım ve kontroller tamamlandıktan sonra yerine konulan çerçeveler arasında boşluk oluşturmamak için sıkıştırılır. Arılara zarar verilmeden örtü tahtası veya örtü bezi çerçevelerin üstüne yerleştirilir ve en son kovan kapağı yerine yerleştirilir.

■ 4.3 Koloni Bakımı ve Kontrollerinde Dikkat Edilecek Hususlar |

Kovan içerisinde yapılacak olan koloni bakımı ve kontrolleri mevsimlere ve şartlara göre değişmekle birlikte hemen hemen her defasında dikkat edilmesi gereken hususlar şunlardır.

1. Ana Arı Varlığı ve Verimliliği; Koloni verimliliğinde en önemli birey ana arıdır. Kovan içi koloni bakım ve kontrollerinde her zaman yapılacak ilk işimiz ana arının varlığını ve verimliliğini kontrol etmektir. Koloni kontrollerinde ana arının varlığını tespit etmek için birebir görmek en doğru yoldur. Kovan açıldığında ana arıyı görülememiş ise peteklerde yumurta olup olmadığını gözlemleyerek kolonide ana arının varlığına kanaat getirebiliriz. Ancak bazı sebeplerden dolayı ana arıyı görememiş olsak dahi kovan içi sesten, kovan içindeki düzenden, arıların davranışlarından da ana arı için yorum yapabiliriz. Arıcılıkta başarı için genç ve kaliteli ana arıların kullanılması ilk şarttır. Ana arının genç ve kaliteli olduğunu ölçmenin en basit yolu ise petek gözlerine attığı yumurtaları gözlemlemektir. Eğer petek gözündeki yumurtalar düzenli ve çok ise ana arı genç ve kaliteli olarak değerlendirilir ve kovanda tutulur. Eğer petek gözlerindeki yumurtalar dağınıksa veya az ise ana arıda bir problem olabileceği varsayımı ile takibe alınmalı, eğer bu durum devam ediyorsa koloninin ana arısı genç ve kaliteli bir ana arı ile değiştirilmelidir.

2. Çerçeve Düzeni Yavrulu Çerçevelerin Düzeni ve Durumu; Kovan arı kolonilerinin yaşam alanıdır. Koloni kontrollerinde kovan içindeki düzene özen gösterilmelidir. Bakım ve kontroller esnasında zorunluluk olmadıkça çerçeve sıralarını hatta yönünü dahi değiştirmemek gerekir. Bu durum kovanın bir yuva olduğu ve çerçeveler ile peteklerinde oda olarak kabul edilirse başka birilerinin evin odaların yerini değiştirmesi ya da alt üst edilmesini istememeye benzetilebilir. Ayrıca kovan içindeki yavrulu çerçeveler arasına ballı polenli çerçeveler yerleştirme hatası yapılmamalı, yavrulu çerçeveler yavru ısıtma ve bakımı için yan yana tutulmalı ve kovan içinde yavru alanı bölünmemelidir. Ancak herhangi bir sebepten dolayı kovan içerisinde olumsuz veya dağınık bir durum oluşmuşsa tekrar kovandaki çerçeveleri düzenlemeli veya ihtiyaç varsa yeni çerçeveler ile değiştirmelidir.

3.Koloninin Bal-Polen İhtiyacı, Çerçevelerde Bal ve Polen Depolama-Stok Durumu; Arılar balı, poleni ve diğer arı ürünlerini sadece insanlar için üretmemektedir. Kovan içindeki koloni bireylerinin çeşitli dönemlerde bu ürünlere ihtiyacı olacaktır. Eğer doğru zamanda kovan içerisinde bu maddeler bulunmaz ise koloninin gelişimi ve sağlığı tehlikeye girer. Bu nedenle kovan içerisinde ve petek gözlerinde depolanan bal ve polen stoğu gözlemlenmeli, eksiklik varsa ya diğer sağlıklı kolonilerden ya da besin takviyesi şeklinde tamamlama yoluna gidilmelidir.

4. Hastalık ve Zararlı Kontrolü ve Mücadelesi; Kovan içi kontrollerde en önemli hususlardan birisi de hastalık ve zararlı kontrolüdür. Petek gözlerinde özellikle yavru hastalıkları ve varroa zararlısı mutlaka gözlemlenmelidir. Varroa zararlısına karşı çıplak gözle görülme ve kovanda tespit edilmese dahi mevsimsel olarak uygun zamanlarda mutlaka mücadele yapılmalıdır. Hastalık ve zararlılara karşı zamanında ve yasal olarak izin verilmiş ilaçların kullanımına dikkat edilmelidir.

5. Sezonda Koloni Bakımı ve Kontrolleri

Arıcılıkta yıl içerisindeki üretim döneminin tamamına sezon denilmektedir. Arıcılık sezonu ifadesi genelde hasat dönemi için kullanılsa da üretim dönemi için hazırlık ve kolonilerin gelişmesi dönemlerini içine alan hasat öncesi dönemini, hasat ve hasat sonu dönemlerini de kapsamaktadır. Bu 3 dönemde yapılacak koloni bakım işleri ve kontrolleri amaç ve yöntem olarak birbirinden farklılık göstermektedir. Ancak arıcı bütün hazırlıklarını esas nektar akım döneminde en yüksek verimi elde edecek şekilde planlama yapmalıdır. Ayrıca arıların biyolojik, fizyolojik ve davranışsal ihtiyaçlarını kapsayacak faaliyetlerde bulunulmalıdır. Türkiye’de arı denilince akla bal gelmekte dolayısıyla arıcılık denilince de bal üretimi gelmekle birlikte aynı zamanda arıların içinde en önemli üretim dalı bal üretimidir.

Arıcılıktan en fazla geliri elde etmek için arı kolonileri nektar akımı dönemine özellikle tarlacı arı mevcudu bakımından en iyi şekilde hazırlanmalıdır. Bölgelere ve mevsime bağlı olarak ana nektar akım dönemi değişiklik gösterse bile sezonda kolonilere yapılacak işlemler şöyle sıralanabilir;

5.1 Nektar Akımı Öncesi Dönem

- Sönen kolonilerin kovanları hastalık ve yağmacılık ihtimaline karşılık acilen arılıktan uzaklaştırılmalıdır.
- Arı barınaklarının yani kovanların sağlamlığı kontrol edilmeli, temizliği yapılmalı, kovani kullanılamaz durumda olan kolonilerin kovanları değiştirilmelidir.
- Koloni mevcudu ve ana arı varlığı kontrol edilir. Zayıf mevcudu olan koloniler, gelişimi yavaş olan koloniler ve ana arısı yaşlı koloniler duruma göre birleştirilmelidir ya da koloniye genç ana arı kazandırılmalıdır.

- Koloni gelişme ve üreme döneminde olduğundan dolayı kovan içerisinde tutulacak çerçeve sayısı duruma göre olması gerekenden fazla tutulmalıdır. Hem kuluçka hem de bal-polen depolama alanı olarak kullanılan petekli çerçeveler arıyı kovan içinde dağınık yapıya sokmadan kovana ilave edilmelidir. Kovana öncelikli olarak kullanılabilir durumda kabarmış petek varsa onlar konulmalı koloni belli bir popülasyona ulaştığında (7-8 çerçeve) temel petekli çerçeveler verilmelidir. Nektar akım döneminden önce mutlaka temel petekli çerçeveler kovana konularak peteklerin kabartılması sağlanmalıdır.

- Koloninin ihtiyacına göre ek besleme yapılmalıdır. Arıcılıkta ek besleme kek adı verilen katı besinlerle veya şurup adı verilen şeker-su karışımı sıvı besinlerle yapılmaktadır. Ek besleme koloninin besin ihtiyacını karşılayacağı gibi aynı zamanda yumurtlamaya teşvik etmekte ve temel petek kabartma işine popülasyon gelişimine de katkısı vardır. Ek besleme işlemi yaklaşık 4-6 hafta kadar devam ettirilmeli ve nektar akım döneminden yaklaşık 2 hafta önce bitirilmelidir.

- Arıcı her dönemde olduğu gibi mutlaka bu dönemde de hastalık ve zararlıların kontrolünü yapmalı ve yasal olarak izin verilmiş ilaçların zamanında kullanımına dikkat ederek mücadele etmelidir.

- Nektar akım dönemi öncesi temel peteklerin kovana verilmesi ve kabarttırılması bal üretimi dönemi için çok önemlidir. Nektar akımı döneminden önceki petek işleme dönemi kaçırılmamalı ve kabartılan petekler bal döneminde kullanılmak üzere elde tutulmalıdır.

- Flora durumuna göre arıların nakledilmesi gerekiyorsa kolonilere zarar vermeden ve nektar akış zamanı gözetilerek yeni arılığa en uygun zamanda kovanlar nakledilmelidir.

5.2 Nektar Akım Dönemi

- Koloninin bal toplama performansı sürekli gözetim altında tutulmalı ve en fazla verimi sağlamak için koloniyi rahatsız etmeden rutin bakım ve kontrollere devam edilmelidir.

- Kolonide arı varlığı bakımından nektar akım dönemi öncesinde veya bal toplama döneminde herhangi bir beklenmedik olumsuzluk söz konusu olduğunda en kısa sürede destek kolonilerinden takviye edilmelidir.

- Bal taşıyan arıların kovana gelişi, girişini kolaylaştırmak için kovan uçuş deliği genişliği büyütülür.

- Gelişen ve bal toplayan kolonilere ihtiyacı ve kapasitesi olduğu kadar petekli çerçeve verilmelidir. Ayrıca gelişimi devam eden koloniler kovanda kuluçkalık denilen kısma sığmadığında kovana kat verme işlemi yapılmalı, kuluçkalık ile ballık arasına ana arı ızgarası konulmalıdır.

- Peteklerde balın hasat için olgunlaşması takip edilmeli hasat zamanı geldiğinde hasat işlemi yapılmalıdır. Hasat işlemi kovan olarak değerlendirilmeli ve arılıktaki bütün kovanlar ve çerçeveler aynı anda hasat edilmemelidir.

- Süzme bal üretimi yapılacak ise petekteki ballı alanın yaklaşık %70'i sırlandığında hasat yapılabilir. Ancak petekli bal üretimi yapılacak ise ballı alanların tamamının veya tamamına yakınının sırlanmış olması beklenir.

- Hasat arıların kendi ihtiyaçları olan bal miktarından fazla olarak topladıkları ve petek gözlerine depoladıkları balların kovanlardan alınmasıdır. Bal hasadı yağmacılığa imkan vermeden seri bir şekilde

yapılmalıdır. Kovanlardan alınan ballı çerçeveler hızlı biçimde arılıktan çıkarılmalı, süzme bal üretimi yapılacaksa bal sağım odası veya çadırında muhafazaya alınmalı ve bal sağım işlemine geçilmelidir. Süzülen ballar paketlenme için hijyenik koşullarda depolanmalıdır.

■ 5.3 Nektar Akım Sonrası Dönem

- Bu dönemde yapılacak işler doğrudan bir sonraki sezonu etkileyeceğinden hasat bitti rehavetine kapılmadan bu dönemde de her dönemdeki titizlikte çalışılmalıdır.

- Kovanlarda yapılacak ilk iş, dönem olarak bal sağımı sonrası kolonilerin düzeni ve mevcudu değişmiş olacağından tekrar kovan içi düzeni sağlamak ve koloni düzenini temin etmek olmalıdır. Kovandaki çerçeve düzeni arı mevcuduna göre tekrar düzenlenmeli fazla çerçeveler kovandan çıkarılmalıdır.

- Koloninin kışlatma dönemine mümkün olan en fazla popülasyonla ve genç işçi popülasyonu-genç ana arı ile girmesi sağlanmalıdır. Ana nektar akım döneminde ana arı kaybı yaşayan veya yıpranan ana arılara sahip kolonilere genç ana arı kazandırılmalı ya da arı mevcudu çok zayıflamışsa diğer koloniler ile birleştirilmelidir. Bu dönemde genç işçi arı popülasyonu oluşturmak için 1:1 oranında hazırlanan teşvik şuruplaması yapılması uygun olacaktır.

- Arıcı her dönemde olduğu gibi mutlaka bu dönemde de hastalık ve zararlıların kontrolünü yapmalı ve yasal olarak izin verilmiş ilaçların zamanında kullanımına dikkat ederek mücadele etmelidir.

- Bu dönemde en önemli sorunlardan birisi de besin maddesi eksikliği olacağından ek besleme yapılmalıdır. Kovanda koloninin kışlatma döneminde açlık hissetmeyeceği miktarda ortalama 15-20 kg bal olmalıdır. Bal hasadı yapılırken kovandan koloninin ihtiyacı olan miktardan fazla balı almamak, kovanda bırakmak esastır. Ancak herhangi bir nedenle (bal hasadında yeterli balın bırakılmaması, daha sonradan eksilmesi) ek besine ihtiyaç duyan kolonilere 2:1 oranında

şeker-su karışımından oluşan şurup denilen ek besinler verilmelidir. Arı kolonilerine kovan mevcuduna göre günde ortalama 1-2 litre toplamda 10-20 litre şurup verilmesi uygundur. Kışlatma döneminden önce kovanda bulunan bal miktarı yeterli görülüyorsa kolonilere kek verilmelidir.

- Bal sağımı sonrası arılıktaki birçok kolonide besin stoğu oluşacağından ve bal sağımından sonra kovanlardan taze bal kokusu yayılma ihtimalinden dolayı yağmacılığa dikkat edilmelidir.

- Arıların iklim şartlarının düzensiz olmadığı uygun kışlatma bölgelerine nakliyesi yapılmalıdır.

- Kovanların sağlamlığı kontrol edilmeli ve çerçeve düzeninin kışlatma mevsiminde oluşturacakları salkım düzeni için uygun şekilde ayarlanmalıdır.

- Kışlatmaya bırakılan kovan ve kolonilere iklimsel olarak düzensizliklerin yaşanmasına bağlı erken müdahaleler yapılmamalıdır.

- Kışlatmaya bırakılan kovan ve koloniler kış salkımının bozulmasına sebep olacak etken ve faktörlerden uzak tutulmalıdır. Ayrıca kovan doğru malzemelerle kışlatmaya hazırlanmalı ve kovanda havalandırma mutlak sağlanmalıdır.

ARICILIK YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı; arıcılıkta yetiştiricilik, araştırma, gen kaynaklarının tespiti, muhafazası, ıslahı, suni tohumlama, yeni hatların oluşturulması, damızlık materyalin ithalat ve ihracatı, ticari maksatla ana arı yetiştiriciliği temel esaslarının belirlenmesi, yaygınlaştırılması ve arı sağlığının korunmasına yönelik tedbirlerin alınmasıdır.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik; arıcılıkla ilgili her türlü üretim, ıslah, damızlık materyali elde etme, sabit ve gezginci arıcılık konusundaki esasların belirlenmesi, arı sağlığı ve nakline ilişkin gerekli tedbirlerin alınması, alet, makine ve malzemelerin standardizasyonu, eğitim, projelendirme, ballı bitkiler tarımının geliştirilmesi, ana arı yetiştiriciliği, bal arılarında suni tohumlama konularını kapsamaktadır.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik; 3/6/2011 tarihli ve 639 sayılı Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname ile 11/6/2010 tarihli ve 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununa dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

a) Ana arı üreticisi: Ana Arı Yetiştiricisi Sertifikası sahibi olup, damızlık ana arılardan ana arı üretilen kişi veya tüzel kişileri,

b) Ana arı üretimi: Aşılama tekniği kullanılarak, damızlık olarak

seçilmiş farklı kolonilerden ana ve erkek arı yetiştirilip çoğaltılmasını,

c) Arıcı: Arıcılık işlerini meslek edinen ve geçimlerini kısmen veya tamamen bu yoldan kazananları,

ç) Arıcılık: Arıyı canlı materyal olarak kullanarak, arı ve arı ürünleri üzerinde fiilen yapılan çalışmaları,

d) Arıcılık Kayıt Sistemi (AKS): Etiketlenmiş kovanlara ait bilgilerin merkezi bir veri tabanında kayıt altına alındığı, izlendiği, raporlandığı Bakanlık kayıt sistemini,

e) Arıcı kimlik kartı: Merkez birlikleri tarafından üyelerine verilen arıcının bilgilerini içeren belgeyi,

f) Arı Konaklama Belgesi (AKB): Arıcının kayıtlı olduğu il/ilçe dışında konaklamak için aldığı belgeyi,

g) Arılık: Arılı kovan ve ekipmanların bulunduğu açık ya da kapalı tesis ve alanları,

ğ) Arı ürünleri: Arıcılık çalışmaları sonunda üretilen bal, polen, balmumu, propolis, arı sütü, arı zehiri,

h) Bakanlık: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı,

ı) Birlik: 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu ve 29/6/2004 tarihli ve 5200 sayılı Tarımsal Üretici Birlikleri Kanunu çerçevesinde faaliyet gösteren arıcı örgütlerini,

i) Gezginci arıcı: Bitkilerdeki farklı çiçeklenme döneminden üst düzeyde faydalanmak ve kış koşullarından arılarını korumak amacıyla kolonilerinin yerini değiştiren arıcıyı,

j) İl müdürlüğü: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı il müdürlüğünü,

k) İlçe müdürlüğü: Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ilçe müdürlüğünü,

l) İşletme tanımlama numarası: İl/ilçe müdürlüğü tarafından Türkvat kayıt sisteminde tanımlanan her bir işletme için verilen numarayı,

m) İzole bölge: Bakanlıkça belirlenen ve yarıçapı en az 15 km olan yalnızca saf ırk, ekotip veya üretilecek hibritin baba hattını oluşturan kolonilerin bulunduğu yabancı kolonilerden arındırılmış ve dışarıdan arı girişine kapalı çiftleştirme bölgesi alanı,

n) Koloni: Yumurtlayan anaarısı bulunan ve üretim faaliyetlerinin sürdürüldüğü 3-4 açık ve kapalı yavrulu olmak üzere 6-8 ve üzeri çerçevesel arı ailesini,

o) Konaklama kapasitesi: Bir bölgede flora ve ekolojik şartlar dikkate alınarak, mevcut kolonilerin verimini düşürmeden, birim alanda bulundurulabilecek arılı kovan miktarını,

ö) Kovan: Taşınabilir arı ailesi barınağını,

p) Polinasyon: Çiçekli bitkilerde döllenmenin bal arıları tarafından gerçekleştirilmesini,

r) Sabitarıcı: Kolonilerini tüm yıl boyunca Türkvat Kayıt Sisteminde İşletme Tanımlama Numarası ile kayıtlı olduğu yerde bulunduran arıcıyı,

s) Suni tohumlama: Çiftleşme olgunluğuna gelmiş arının spermi alınarak alet yardımıyla çiftleşme olgunluğuna gelmiş ana arının döl yoluna verilmesini,

ş) Temel petek: Saf balmumundan sterilize edilerek, tekniğine göre imal edilen standart ölçülerdeki balmumu levhaları,

t) TSE: Türk Standartları Enstitüsünü,

u) Türkvat kayıt sistemi: Bakanlık Gıda ve Kontrol Genel Müdürlüğü tarafından, Sığır Cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliği çerçevesinde oluşturulan işletmelerin, yetiştiricilerin ve sığır cinsi hayvanların kimlik bilgilerinin kayıt altına alındığı veri

tabanını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM Gezginci Arıcılık

Gezginci arıcılık

MADDE 5 – (1) Gezginci arıcı hareketleri, aşağıdaki hususlar çerçevesinde yürütülür.

a) Gezginci arıcıların yerleştirilmelerinde, il/ilçe müdürlükleri yetkilidir.

b) İl ve ilçe müdürlükleri; gezginci arıcıların konaklayacakları yerleri ve kapasiteleri; il/ilçe müdürlüğünde görevli arıcılık konusunda deneyimli iki teknik personel ve birlik/birliklerin temsilcilerinden oluşan en az üç kişilik bir komisyonla, bitki florası, topografik ve ekolojik yapısı, yerleşim birimleri varsa sabit arıcılara ait koloni varlığını da dikkate alarak belirler ve bunlar harita üzerinde işaretlenir. Orman bölgelerinin kapasiteleri belirlenirken Orman ve Su İşleri Bakanlığının temsilcisi de komisyonda yer alır. Bölge koloni kapasitesi, flora varlığında kayda değer değişiklik olması (iklimsel veya yeni yerlerin açılması) durumunda güncellenir.

c) Bölgeler için koloni kapasitesi belirlenirken nektar ve polen veren tüm bitki varlığı gözönünde bulundurulur.

ç) Arılıklar, arı kışlatma bölgelerinde flora kapasitesine bakılmadan en az 150 metre aralıkla yerleştirilir. Ancak narenciye alanlarında kışlatma yerleşimi yapılırken arılıklar arası mesafe bölgenin flora kapasitesine göre ve en az 300 metre olacak şekilde düzenlenir. Araziye özel durumlarda uzaklığı belirlemeye il/ilçe müdürlüğü yetkilidir.

d)(Değişik:RG-22/3/2012-28241) Belirlenmiş bölgedeki konaklayacak gezginci arıcı, konaklayacağı yer gerçek kişiye ait ise şahısla, köy tüzel kişiliği sorumluluğunda arazi ise köy muhtarlığıyla, diğer tüzel kişiliklere ait arazi ise yetkililerle, Devlet ormanlarında konaklayacak arıcılar da Orman ve Su İşleri Bakanlığının ilgili birimleri ile anlaşma

yapar.

e) (Değişik:RG-22/3/2012-28241) Konaklayacağı yeri anlaşılarak belirleyen arıcı, çıkış yapacağı ilin il/ilçe müdürlüğüne gideceği adresi sözlü ya da yazılı beyan ederek Hayvan Sevklerine Mahsus Yurtiçi Veteriner Sağlık Raporu alır ve arılarını sevk eder. Rapordaki sevk adresi ile konaklayacağı adres aynı olmalıdır. Beş gün içerisinde konakladığı ilin il/ilçe müdürlüğüne, veteriner sağlık raporu ile başvurarak EK-1'de yer alan Arı Konaklama Belgesini (AKB) alır. AKB'si olmayan arıcının veteriner sağlık raporu vize edilmez. Gezgin arıcılık yapan, kayıtlı olduğu adrese ve/veya kendi arazisine dönen arıcının da arı hareketlerinin kontrolü ve takibi için AKB alması gerekir.

f) (Değişik:RG-22/3/2012-28241) Alınacak Hayvan Sevklerine Mahsus Yurtiçi Veteriner Sağlık Raporunda belirtilen adresten farklı bir adreste usule aykırı yerleşen arıcının arıları, il/ilçe müdürlüğünün talebi ile mülki amirlikçe güvenlik güçleri marifetiyle bulunduğu yerden kaldırılır. İl/ilçe müdürlüğü, işgal edenler hakkında 26/9/2004 tarihli ve 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 154 üncü maddesine göre işlem yapılmak üzere, Cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunur. Kaldırma sürecinde meydana gelen zarardan arıcı sorumludur. Nakliye ve işçilik ücreti arıcıdan alınır. Mücbir sebepten dolayı arısını izin aldığı adres dışına götürmek zorunda kalan arıcıya il/ilçe müdürlüğünce mazeretinin uygun görülmesi durumunda cezai işlem uygulanmaz, arıcı beş gün içerisinde izin aldığı adrese sevk edilir.

g) AKB işlemlerini arıcı adına üçüncü şahıslar takip edebilir.

ğ) Arazi sahipleri dışında herhangi bir muhtarlık ile kamu kurum ve kuruluşunca, arıcıdan konaklama ücreti dâhil hiç bir ad altında ücret alınmaz.

h) Konaklanan bölge için belirlenmiş koloni kapasitesi üzerindeki yerleşim taleplerine il/ilçe müdürlüklerince izin verilmez. Ancak konaklama planlamasında il/ilçe müdürlükleri sadece en son gelen arıcıyı mağdur etmeyecek şekilde bölge koloni kapasitesi üzerinde

konaklama müsaadesi verir.

ı) Gezginci arıcılık yapan üreticiler, konaklama yapılan yerlerde arıların çevreye zarar vermemesi için gerekli tedbirleri almakla yükümlüdür. Arı konaklatılan alanlarda otlayan hayvanların arıdan zarar görmemesi için tedbirleri almak hayvan sahiplerinin sorumluluğundadır. ı) (Mülga:RG-22/3/2012-28241)

j) Arı gen kaynaklarının tespiti ve yerinde korunması amacıyla izole bölgeleri, bilimsel çalışmalar sonucunda oluşturulacak komisyon kararı doğrultusunda Bakanlık belirler. Komisyon, Hayvancılık Genel Müdürlüğünce; üniversite, birlik ve ilgili kurum ve kuruluşlardan temsilcilerin katılımıyla oluşturulur. İzole bölgelere dışarıdan arı girişleri yasaktır. İl/ilçe müdürlükleri, ilan edilen izole bölgeye yasa dışı girenler hakkında 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 154 üncü maddesine göre işlem yapılmak üzere Cumhuriyet savcılığına suç duyurusunda bulunur.

k) Arılıklar, trafiğin yoğun olduğu bölgelerde yoldan en az 200 metre, stabilize ara yollarda ise en az 30 metre uzaklığa yerleştirilir.

l) Gezginci arıcılık yapan arıcılar, arılarını çevreye rahatsızlık vermeyecek şekilde meskûn mahal dışında bir yere yerleştirir. Sabit arıcılar ise kolonilerini köy ve beldelerde çevreye rahatsızlık vermeyecek şekilde ve insanların toplu olarak hizmet aldıkları cami, okul, sağlık ocağı, karakol gibi benzeri alanlardan en az 200 metre uzağa yerleştirir. Yerleşimin dağınık olduğu bölgelerde ise bu mesafe en yakın eve en az 50 metre olmalıdır.

m) Meskûn mahal ve mücavir alan sınırları içinde arı konaklatılmasında ortaya çıkan ihtilafların giderilmesinde il/ilçe müdürlükleri yetkilidir.

n) Arılığın yerleşim yerinin komisyon tarafından onaylanması durumlarında, yaşanacak herhangi bir olumsuzluk arıcının sorumluluğunu ortadan kaldırmaz.

o) Devlet ormanlarında konaklayacak arıcıların izin ile ilgili usul ve esasları ile arı konaklama yer tanzimi, arılık içme suyu ve ulaşım yolları Orman ve Su İşleri Bakanlığınca sağlanır.

ö) 1/7/2003 tarihli ve 4915 sayılı Kara Avcılığı Kanunu uyarınca ilan edilen Yaban Hayatı Koruma ve Geliştirme Sahalarındaki arıcılık faaliyetleri, ilgili mevzuat çerçevesinde hazırlanan Yönetim ve Gelişme Plan Kararları çerçevesinde yapılır.

p) Arıcı, arıcı kimlik kartını, resmî görevliler tarafından talep edilmesi durumunda birliğe kayıtlı olduğunu belgelemek için göstermek zorundadır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM Temel Petek ve Bal Standardı

Temel petek

MADDE 6 – (1) Piyasaya arz edilen temel petekler aşağıdaki özelliklere sahip olmalıdır.

a) Temel petek üretiminde kullanılan balmumu 1 atmosfer basınçta 120 °C de 15 dakika süreyle veya eş bir sterilizasyon işlemine tabi tutulmalıdır.

b) Temel peteğe, balmumunun doğal yapısında bulunmayan, parafin, serezin, iç yağı, reçine, oksalik asit, ağartıcılar gibi yabancı maddeler karıştırılmaz.

c) İl müdürlükleri temel petek üretim işletmelerini en az yılda iki kez standartlara uygunluğu yönünden kontrol eder.

(2) Bakanlıkça düzenleme yapılincaya kadar TSE standartları esas alınır.

Bal standardı

MADDE 7 – (1) Bal üretimi standardı, ilgili mevzuat çerçevesinde yürütülür.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Ana Arı Yetiştiriciliği, Eğitimi ve Arılarda Suni Tohumlama

Ana arı yetiştiriciliği ve eğitimi

MADDE 8 – (1) Damızlık ana arı, ana arı yetiştiriciliği ve eğitimi uygulama usul ve esasları Bakanlıkça belirlenir.

(2) Bakanlık, arıcılara yönelik Ana Arı Yetiştiriciliği Sertifikası vermek üzere, ana arı yetiştiriciliği kursları düzenler ve düzenletir; kurs ücretleri dâhil olmak üzere

bu kursların düzenlenmesine ilişkin usul ve esasları belirler.

Arılarda suni tohumlama

MADDE 9 – (1) Suni tohumlama yapacak gerçek ve tüzel kişilere eğitim sonucunda Bakanlıkça sertifika verilir. Suni tohumlama ile ilgili usul ve esaslar Bakanlıkça belirlenir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Ballı Bitkiler ve Orman Amenajman Planı

Ballı bitkiler

MADDE 10 – (1) Ballı bitkiler tarımını ve polinasyonu geliştirici ve özendirici tedbirler Bakanlıkça alınır.

Orman amenajman planı

MADDE 11 – (1) Arıların istifade edebileceği orman ağaçlarının kesilmesi, Orman ve Su İşleri Bakanlığının yapacağı uygun bir amenajman planı çerçevesinde uygulanır.

(2) Bal üretimi için ayrılacak orman alanların; amenajman planlarının tespiti, faydalanma zamanı, süresi, şartları, faydalanmada öncelik alacak yetiştiricilerle ilgili kriterler ve birim alana konulacak kovan sayıları, Bakanlık İl Müdürlükleri, birlik ve ilgili Orman ve Su

İşleri Bakanlığı Bölge Müdürlüğünce tespit edilir.

ALTINCI BÖLÜM Zirai Mücadele Tedbirleri

Zirai mücadele tedbirleri

MADDE 12 – (1) İlaçlamada aşağıdaki hususlara uyulur.

a) Mevcut imkânlar ölçüsünde arılkkların ilaçlama yapılan alanlardan uzak yerlerde bulunmasına özen gösterilir.

b) Zirai mücadele yapılacak yerlerdeki ve çevresindeki arıcılara, mücadele yapacak kuruluş ve şahıslar tarafından yedi gün önceden, ilaçlama programına

alınan bölgenin genişliği, kullanılacak ilacın cinsi, atılma zamanı, etki süresi ile bal arılarına olan etkisi duyurulur.

c) Arıcılar, il/ilçe müdürlüklerinden, bulundukları yöredeki mücadele programları hakkında bilgi alır.

ç) Bitki koruma ürünleri, kullanıma arz edilen hâliyle ve etiketinde belirtilen tavsiyelere göre uygulanır. Buna aykırı uygulamalarda sorumluluk uygulayana ve

uygulanmasına izin verene aittir.

d) Kullanılan bitki koruma ürünlerinin artık ve ambalajları kullanıcıları tarafından uygun şekilde imha edilmek zorundadır.

e) Zirai mücadelede bal arılarını korumak için öncelikle sıvı ilaç kullanılır.

f) İlaçlamalar sırasında arıların su içtiği kaynaklara ilaç bulaştırılmaz.

g) İlaçlamalar akşam üzeri veya sabah erken saatlerde, arıların uçuş yapmadıkları zamanlarda uygulanır.

(2) Bitki koruma ürünlerini etiket bilgilerine uygun şekilde kullanmayanlar ve bitki koruma ürünlerinin artık ve ambalajlarını

Bakanlıkça belirlenen esaslara göre imha etmeyenler hakkında 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun 39uncu maddesine göre işlem yapılır.

(3) Bakanlıkça; arıcı, zirai mücadele yapacak olan yetiştirici ve ilaç tatbik eden elemanlara arıların ilaçlardan etkilenmemesi ve doğabilecek zararların önlenmesi için düzenli olarak eğitim çalışmaları yapılır veya yaptırılır.

YEDİNCİ BÖLÜM

Tomruk Tahsisi, İthalat ve İhracat İzni

Tomruk tahsisi

MADDE 13 – (1) Kovan imal edecek özel ve tüzel kişi ve kuruluşlara kereste tahsisi, Orman ve Su İşleri Bakanlığınca yapılır.

İthalat ve ihracat izni

MADDE 14 – (1) Damızlık arı ve damızlık arı materyalleri ile arı hastalık ve zararlılarında kullanılacak veteriner müstahzarların imal, ithal ve ihracı, 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanununun uygulanmasını sağlamak üzere çıkarılan yönetmelikler ile Ekonomi Bakanlığınca yayımlanan ithalat ve ihracat ile ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde yapılır.

SEKİZİNCİ BÖLÜM

Arı Sağlığı, Denetim, Kontrol ve Kayıt

Arı sağlığı

MADDE 15 – (1) Arı hastalık ve zararlıları ile etkin ve yaygın mücadele için merkez birlikleri, il birlikleri aracılığı ile belirli programlar dâhilinde toplu ilaçlama uygulaması yaptırır.

Denetim

MADDE 16 – (1) Bakanlıkça; gerçek ve tüzel kişilerin ürettikleri damızlık ana arılar ile ana arı yetiştiriciliği ve suni tohumlama konularındaki çalışmaları belirlenmiş ilgili mevzuat çerçevesinde denetlenir.

(2) Yapılan denetleme sonucunda ana arı yetiştiriciliği veya arı suni tohumlaması yapan gerçek veya tüzel kişilerin ya da ürettikleri ana arıların kusurlu veya yetersiz bulunmaları halinde sorumluları birinci defa yazılı olarak ikaz edilir, ihmalin veya kusurun sürdürülmesi halinde çalışma izinleri iptal edilir.

Kontrol

MADDE 17 – (1) İl ve ilçe müdürlükleri, arıcıların ilgili mevzuata uygun olarak bal üretimi yapmaları için gerekli tedbirleri alır, denetimleri yapar. Ayrıca diğer arı ürünlerinin yurtiçi denetim ve kontrollerini 5996 sayılı Veteriner Hizmetleri, Bitki Sağlığı, Gıda ve Yem Kanunu çerçevesinde yürütür.

(2) Arıcılar, veteriner tıbbi ürünlerinin kullanımında, ilgili mevzuata riayet etmek, kullandıkları veteriner tıbbi ürünleri kayıt altına almak, reçeteleri muhafaza etmek ve denetimlerde Bakanlığa sunmak zorundadır.

(3) İl/ilçe müdürlükleri; üretilen arı, arı ürünleri ve arıcılıkla ilgili her türlü alet, makine, petek, kovan ve arıcılık malzemesini, arıcılık konusunda yetişmiş personel aracılığıyla kontrol ettirmeye ve rapor tanzimine yetkilidir.

Kayıt

MADDE 18 – (1) Bakanlık, arıcılık kayıt sisteminin oluşturulmasına ilişkin usul ve esaslar ile kovan plakasının içeriği ve standartlarını belirler.

(2) Arıcılık Kayıt Sistemi aşağıdaki hususlar çerçevesinde yürütülür.

a) Arıcılık Kayıt Sistemi (AKS), Bakanlığın sorumluluk ve yetkisinde belirlenen esaslar dahilinde birlikler ile işbirliği halinde yürütülür.

b) Yetkilendirilmiş il/ilçe müdürlük personeli, Türkvat'te kayıtlı arıcılara işletme tanımlama numarası ile sistemde işletme açılması, açılan işletmelere, kovan plakalarının ve verilerinin girilmesi işlemlerinde yetkilidir. Birlik personelinin sisteme veri giriş yetkileri Bakanlıkça belirlenir.

DOKUZUNCU BÖLÜM Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan yönetmelik

MADDE 19 – (1) 25/5/2003 tarihli ve 25118 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Arıcılık Yönetmeliğı yürürlükten kaldırılmıştır. Yürürlük

MADDE 20 – (1) Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 21 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanı yürütür.

6. KAYNAKLAR

Anonim., 2018. Kovandan Yaşama. Arıcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü Arım, Balım, Peteğim Proje Kitapçığı. Ordu

Korkmaz, A., Anlaşılabilir Arıcılık. Kalkınma Bakanlığı, Doğu Karadeniz Projesi (DOKAP) Bölge Kalkınma İdaresi. 2015

Kuvancı, A., 2011. Bal Arısının (*Apis mellifera* L.) Kivi Bitkisi Üzerindeki Aktivitesi ve Polinasyonuna Olan Etkisinin Araştırılması. TAGEM Arıcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü (Proje Kitapçığı) Yayın No:10, Ordu.

Duman, M., 2015. Bal Arısı (*Apis mellifera* L.) Kolonilerinde Farklı Oranlarda Şeker Şurubu Verilerek Yapılan Besleme Yöntemleri ile Üretilen Balların Ayırt Edilmesinde Kullanılacak Fiziksel, Kimyasal ve Palinolojik Kriterlerin Araştırılması. TAGEM Arıcılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü (Proje Kitapçığı) Yayın No:18, Ordu.

TARIMIN GELECEĞİ
GELECEĞİN TARIMI

İŞİMİZ ARAŞTIRMA

GÜCÜMÜZ İNOVASYON

TAGEM
AR-GE & İNOVASYON

Aricılık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü

Ordu - Ulubey Karayolu 12 km Dedeli Yerleşkesi (Pk:10) Altınordu / ORDU

Telefon: 0 452 256 23 41 - Faks: 0 452 256 24 71

Web: www.arastirma.tarimorman.gov.tr/aricilik

e-posta: orduaricilik@tarimorman.gov.tr

Tüm Hakları Saklıdır ©2022

